

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prva dva dneva Evharističnega kongresa

Zagreb, 16. avg. p. Včerašnji dan evharističnega kongresa je potekel nad vse slovesno. Ob 8 zjutraj je bila velika pontifikalna maša z asistenco v prisotnosti nuncija in vsega episkopata v stolni cerkvi. Na kuru je pel pojačen zbor zagrebske katedrale.

Kongres v dvorani zagrebskega zbora

Kongres sam se je pričel ob 10 v dvorani zagrebskega zbora, ki je bila nabito polna. Episkopat se je razvrstil v prvih vrstah. V sredi je bil papežev delegat, na desni je bil nadškof dr. Bauer, na levi vrhbosanski škof dr. Šarič.

Kongres je otvoril predsednik pripravljalnega odbora škof dr. Premuš. V pozdravnem nagovoru je naglašal pravi pomen današnjega kongresa in se spominjal pokojnega škofa Langa, ki je pred 7 leti otvoril prvi evharistični kongres. Nato je pozdravil vse prisotne. V sporazumu z zagrebskim nadškofom je predlagal za predsednika kongresa Franja Kukuljeviča, velikega župana v pokolu, za podpredsednika dr. Viktorja Korošca, vseučiliškega profesorja iz Ljubljane, Stjepana Markulina, profesorja iz Zagreba, za tajnika pa prof. Mate Ujeviča.

Pozdrav sv. Očetu.

Novo predsedstvo je zavzelo svoje mesto. Predsednik Kukuljevič je imel nagovor, v katerem se je zahvalil za odlikovanje, s katerim je bil počaščen. Pozdravil je nuncija msgr. Pelegrinetti, nato pa posamezne goste, predvsem brate iz Amerike, Avstrije, Gradiške in Istre, Čehoslovake, Poljake, Francoze, Ukrajince. V svojem nagovoru je predlagal, da se pošlje pozdravni brzojav Nj. svetosti papežu Piju XI. Brzojav se glasi:

»Nj. svetosti papežu Piju XI. Vatikansko mesto. — Hrvati, Slovenci in ostali verniki katoliške cerkve v Jugoslaviji, zbrani na veličastnem evharističnem kongresu v Zagrebu, se zahvaljujejo Vaši Svetosti, da ste blagovolili počastiti ta kongres z imenovanjem svojega legata in namestnika v osebi apostolskega nuncija, prevzvišenega gospoda Hermenegilda Pelegrinetti in s tem vzeli pod svojo visoko zaščito ta evharistični kongres. Izražajoč vernost in vdanost rimski apostolski stolici in Vaši Svetosti kot namestniku onega Jezusa Kristusa, čegar prisotnosti v presveti Evharistiji hoče ta kongres dati spoštovanje, čast in slavo, in uverjeni, da je vsa njihova narodna bodočnost in ljubezni do katoliške cerkve in njenega vidnega glavarja na zemlji, prosijo Vašo Svetost za blagoslov pri svojem delu in tem zborovanju, ki ima za cilj, da presveta Evharistija prerodi duhovno življenje vseh vernikov in povede naše javno življenje v duhu Evharističnega kongresa.«

Pozdrav Nj. Vel. kralju.

Brzojav je bil sprejet z velikim ploskanjem. Nato je predlagal predsednik pozdravni brzojav Nj. Vel. kralju. Ta brzojav se glasi takole:

»Nad 100.000 Hrvatov, Slovencev in drugih katoličanov iz vseh krajev Jugoslavije se je zbralo te dni na veličastnem evharističnem kongresu v Zagrebu, da se pod vodstvom svojih škofov posvetuje o preporodu verskega in narodnega življenja. S tega kongresa izražamo Vašemu Veličanstvu in kraljevskemu domu svojo vdanost in zvestobo.«

Pozdravi delegatov in zastopnikov.

Nato se je prešlo na pozdrave delegatov. Prvi je govoril v imenu Gradiščanskih Hrvatov Ignacij Horvat, duhovnik in pisatelj. V imenu češkoslovaških delegatov je govoril Vladimir Zamykal, duhovnik in urednik »Našinec« v Olomucu. V imenu češkoslovaških žen je govorila Fr. Jov. Nato je govoril francoski narodni poslanec iz Bordeauxa abe Berger, ki je s svojim lepim govorom fasciniral prisotne. Njegov govor so poslušalci večkrat prekinili s frenetičnim ploskanjem.

Pred največjim nacionalnim praznikom naše države

Belgrad, 16. avg. m. Današnja »Pravda« piše: Še 20 dni nas loči od 6. septembra, sedmega rojstnega dneva Nj. V. prestolonaslednika Petra, ki se bo letos proslavil na največjostnejši način. To bo obenem tudi ena najbolj značilnih vojaških in narodnih svečanosti, ki se je vršila v naši državi v poslednjem času. Po vsej državi se bodo ta dan vršile razne svečanosti. Največja svečanost pa bo v Belgradu. V prisotnosti delegacij polkov iz cele države se bo na Banjici priredila veličastna revija čet in se bo izvršila zamenjava starih, zgodovinskih srbskih vojni zastav vseh naših polkov z novimi jugoslovanskimi zastavami. Vse stare zastave naših glavnih polkov, ki so se tolikokrat odlikovale in ki so simboli naših največjih vojni uspehov, ki so okrašene z avreolo junaštva in slave, vse te naše slave zastave, ki so v najbolj kritičnih trenutkih zmagovalno vihrale, ki so preživele našo Golgoto in osvoboditev našega naroda in nas vodile iz zmage v zmago, bodo nastopile 6. sept. na Banjici in bodo tam visele in doživele svojo najvišjo čast. Vsi polki naše vojske bodo 9. septembra poslali svoje delegacije v Belgrad. Delegacije bodo

njem. Njegov govor je prevedel o. dr. Rabadam. V imenu Poljakov je govoril msgr. Leopold Bilko. V imenu Slovakov škof Jantaus. Za njim je govoril v imenu Ukrajincev podkarpatski škof dr. Gojdič.

V angleščini je govoril škof Noll, ki je izrazil svoje simpatije za katoličane v naši državi, ki jih pozna po naših izseljencih v Ameriki. Škof dr. Dobrečić je prevedel njegove besede in obenem poudarjal, kako velik ugled uživa škof Noll v katoliškem svetu.

Govora.

Nato je govoril dr. Stjepan Bosanac, rektor visoke pedagoške šole, o verskem pouku v šoli. Njegovo predavanje je bilo zelo obširno. Poslušalci so ga poslušali z velikim zanimanjem. Predavatelj je poudarjal važnost katoliške vzgoje v šolah, ki imajo zelo važno nalogo za vzgojo bodočih državljanov.

Za njim je govoril dr. Josip Srebrnič, škof krški, predsednik stalnega odbora za prireditve evharističnega kongresa. Govoril je o splošnem pomenu Evharistije. S tem je bilo zborovanje končano.

Za tuje goste in zastopnike tiska je bil prirejen poseben banket v veliki dvorani zagrebskega Novinarskega doma. Na banketu je bilo veliko govorov, v katerih se je naglasila potreba česčih takih sestankov in značaj evharističnega kongresa.

Razna zborovanja.

Popoldne so bila razna zborovanja. Ob treh je bil v cerkvi sv. Frančiška na Kaptolu sestanek III. reda sv. Frančiška. Govoril je dr. Teofil Harapin, provincial frančiškanske provincije, o ciljih in značaju III. reda. V jezuitski cerkvi je bila pridiga za Marijine kongregacije. V katoliškem kazinu je bila konferenca, na kateri se je obravnavalo vprašanje bele kuge. Enak sestanek so imele katoliške žene iz posameznih društev.

Današnji dan

Govori dr. Belobrk, dr. V. Korošca in don Bulić.

Današnji dan evharističnega kongresa je bil izpolnjen z zborovanji kakor včerašnji. Udeleženci so že pred 10. uro napolnili veliko dvorano zagrebskega velesejma. Ko je ob 10 prišel v dvorano nuncij msgr. Pelegrinetti v spremstvu zagrebskega nadškofa dr. Bauera in barskega nadškofa dr. Dobrečića, je v vsej dvorani nastalo frenetično ploskanje. Franjo Kukuljevič je otvoril zborovanje. Pozdravil je vse navzoče, v prvi vrsti cerkvene dostojanstvenike, nato pa Albance iz Jugoslavije.

Rektor vseučiliša dr. Belobrk je imel predavanje o znanosti in veri. Vseučiliški profesor iz Ljubljane dr. Viktor Korošec je predaval o temi Evharistija in svetovni mir. Govoril je v slovenskem jeziku. Orisal je prizadevanje sv. Cerkve, da zagotovi svetovni mir. D. Franjo Bulić je govoril o temi: O evharističnih spomenikih v hrvatskih krajih.

Po predavanjih je imel govor v imenu Albancev frančiškan Mario Prela. Njegov govor je prevedel škof dr. Dobrečić.

Nato je govoril šolski nadzornik iz Broda Pracy, za njim je govoril Vojtech Medek iz Olomuca. S tem je bilo zborovanje zaključeno.

V Zagreb še vedno prihajajo novi romarji, posebno iz bližine Zagreba. Prihajajo v procesijah, pojoč pobožne pesmi. Te skupine napravljajo lep vtis, ker so večinoma v narodnih nošah. Vreme ni najugodnejše, ker čisto kratk dežuje.

Zvečer je bil prirejen velik ognjemet.

Slava Poljski, slava junaku Jožetu Pilsudskemu!

V spomin velike zmage sinov katoliške Poljske nad krdeli azijskega boljševizma

Vršava, 16. avg. Dne 14. t. m. so se začele slavnosti v spomin velikega poraza, katerega je maršal Pilsudski prizadel boljševiški armadi l. 1920. pred vrati Varšave, katere padeč naj bi bil boljševizmu odprl vrata v Evropo. Listi primerjajo Pilsudskega po pravici kralju Janu Sobieskemu, ki je svojčas na enak način Zapad rešil, da se ni potopil pod valom iz Azije. Ves izomikani svet bi v teh dneh moral izkazati zahvalo Poljski, vekovni predstraži krščanske zapadne kulture, mesto tega pa Nemčija skuša razvneti proti njej grdo kampanjo, da bi jo oropala zaslužnih sadov zmage zapadnih držav nad pruskim militarizmom, ki so Poljsko postavile v njenih naravnih narodnih mejah. Ta gesta poveljnega nemškega nacionalizma pa more le povečati simpatije kulturnega človeštva do junaške Poljske!

Pred desetimi leti.

Komaj je Poljska po zlomu carske Rusije in centralnih držav zopet dobila svobodo, že se je zdelo, da bo poljska neodvisnost samo muha enodnevica, ustvarjena le zato, da bi vzbujala Poljakom tembolj mučne težnje po izgubljeni lastni državi. Z evanđeljem svobode vsem narodom so poslali sovjeti svojo vojsko zavzemat Poljsko. Toda ne zato, da bi dokazali resničnost svojih nauk. S pohodom na Poljsko so hoteli utrditi svojo notranjo moč, obenem pa zabiti klin v srce Evrope.

Boljševiški voditelji so si pridobili vojske in delavce, katerim so vsaj navidez dali oblast in usmrtili carja, ki so ga delali odgovornega za vse zlo. Tudi kmetje so pristali na boljševizem, ko so dobili zemljo, ker so mislili, da je sedaj njihova. Če se je hotel boljševizem utrditi, jih je bilo treba obdržati v stalni napetosti in bojovitosti. Strah pred izgubo dobljenih pravic in stoletna mržnja do Poljakov sta bila izborna sredstvo za uvrstitve boljševizma v Rusiji in za ekspanzijo na zunaj. Ruski komunisti so namreč računali, da bodo preko Slovanov najlažje odprli vrata boljševizmu v Evropo. Odtod ravno pohod na Poljsko, ki bi naj dala naraščajočemu komunističnemu gibanju v Češkoslovaški, Jugoslaviji in Bolgariji moralne in materialne podpore. Na Madjarskem so bila tla za komunizem tudi ugodna, ker vlada ni kazala razumevanja za pereče vprašanje agrarne reforme. Zmaga boljševizma v vzhodni in srednji Evropi bi pognala v boljševizem tudi avstrijske in nemške socialne demokrate, a v Italiji so razmere itak dozorevale za nastop komunizma. Vse je bilo odvisno samo od Poljske. Zato ni čudno, če so boljševiki že v zimi l. 1919. do 1920. začeli borbo s Poljsko.

Položaj je bil za Poljake izredno težaven. Može, ki so bili toliko let v vojni, katere je razrušila njihova domovja in čisto razkropila njihove družine, so komaj čakali, da zagledajo svoje in domačo zemljo. Razpad ruske, avstrijske in nemške armade je škodoval tudi vojnemu duhu mlade Poljske. Komaj so se možje vrnili in začeli popravljati svoje domove ter čistiti polja bodeče žice in granat, naj gredo zopet v vojno? Ali ni to pretežka preizkušnja? Ali ni boljše prislusniti tajnim boljševiškim agitatorjem, češ da more poljski kmet iti v vojno šele takrat, ko bo dobil zemljo od razkosanih veleposestev. Vendar pa se je energičnemu vrhovnemu poveljniku Jožetu Pilsudskemu posrečilo v kratkem organizirati državni aparat in močno vojsko. Tako so se Poljaki celo pomlad in poletje l. 1919. borili za osvoboditev svojih vzhodnih mej, dokler niso v jeseni rdeče armade popolnoma potisnili iz Poljske.

Ali boljševiki se s tem stanjem niso mogli sprijazniti. Zato sta se čez zimo na l. 1920. obe strani vneto pripravljali na končni obračun. Poljska vojska pa je medtem osvojila Dinaburg in pomagala Latviji, da se je osvobodila boljševikov.

Pilsudski je hotel sovražnika prehiteti in ga potolči na njegovem ozemlju. Obenem pa je mislil osvoboditi Ukrajino boljševikov. Zato je začel ofenzivo v Ukrajino. Ta načrt Pilsudskega je bil tem bolj upravičen, ker je sklenil prijateljsko zvezo s poljsko vlado ukrajinski ataman Petljura, ki se je

boril proti boljševikom za svobodo svoje domovine. Petljura je imel nekoliko divizij, ki so se borile ramo ob ramo s Poljaki in z njimi osvobodile veliki del Ukrajine z njeno prestolico Kijevom.

Ruski boljševiki so v tem času zlomili armade Denikina, Kolčaka in drugih, ki so se v sami Rusiji borili proti njim. Tako so mogli vreči vse svoje sile proti zmagovalni poljski armadi na Ukrajini. Poleg prejšnjih rdečih čet se je pojavila konjeniška armada gen. Budjenga, a vojskovodja severne fronte Tukačevskij je začel ofenzivo s petimi novimi močnimi armadami.

Pilsudski je ukazal počasen umik, hoteč s tem uničiti armado gen. Budjenga. Tudi prvi napad gen. Tukačevskega so Poljaki odbili, ali od 4. julija 1920 poljske sile niso bile več kos ogromni sovražni premoči. Niso mogle zadržati črte, kjer bi se naj poljska vojska zaustavila in zbrala svoje sile. 2. avgusta je padel celo Brest, kjer je nameraval Pilsudski začeti protiofenzivo. Boljševiki se naglo bližajo Varšavi. V celi Poljski nastane panika. Zdi se, da bo komaj dobljena svoboda izgubljena. Kar ni bilo na bojnem polju, je hitelo v Čenstohovo, kjer so obupno proseče klicali: »Kraljica Poljske, reši nas!« Ko je bila nevarnost največja, je poljski patriotizem, poljska požrtvovalnost in nezlomljivost poljskega karaktera izbruhnila in vzplamtela v obupni moči. Pilsudski se sedaj odloči za protiofenzivo ob Vlsli. Ali boljševiška armada začne že 13. avgusta silovit napad, prode prvo črto in je še samo 15 km od Varšave. Druga boljševiška armada skuša odrezati Poljake od Gdanska, od koder dobivajo orožje in municijo. Vse je pripricano o gotovi boljševiški zmagi. Komunistični in socialistični tisk je že predčasno sporočil Evropi pad Varšave.

Ali poljska prestolnica se drži. Iz dobro skritega položaja se vrže poljska vojska 16. avgusta pod osebnim vodstvom maršala Pilsudskega na rdečo armado, jo potisne na stran, ji preseka zveze in uničuje njene zveze. Ostanke beže v popolnem neredu na vse strani. Ena cela boljševiška armada se mora umakniti v Nemčijo. Tako je Pilsudski rešil Varšavo. V naslednjih dneh, med 17. in 25. avgustom so poljske čete osvobodile vsi svojo domovino in ji priporile teko sijajno zmago, kakor jih je malo v zgodovini. Kak vtis je napravila poljska zmaga na bodoči razvoj boljševizma, se vidi iz tega, da se je samo pod vplivom boljševiškega poraza pri Varšavi ponesrečila izredno dobro pripravljena komunistična revolucija v Češkoslovaški. Kakor je Poljska že večkrat poprej reševala Evropo pred Tatarsi in Turki, tako je l. 1920. s krvjo svojih sinov in z napenjanjem prav vseh svojih sil z zmago nad ruskimi boljševiki osvobodila vso Evropo boljševiškega navala.

Zapadni svet ni znal ceniti poljskih žrtev. Ni bilo dovolj, da je samo poljska kri tekla za vso Evropo. Poljska je kakor za kazen še morala izgubiti Varmsko in Mazovsko pokrajino. Zavezniki so odredili v teh poljskih krajih plebiscit med Nemčijo in Poljsko, a upravo so izročili — Nemcem. Njihove privatne vojne organizacije so s požigi in pokolji onemogočile poljsko agitacijo, ki je bila tem potrebnejša, ker so Mazuri in Kašubi protestanti

in nimajo dovolj razvite narodne zavesti. Armada nemških agitatorjev, ki je uživala popolno svobodo, je imela lahek posel, ker zavezniki, izvenzemski Francijo, niso hoteli pristati na odlaganje plebiscita na mirno dobo, ampak se je vršil v dobi največje poljske stiske v juliju l. 1920. Nemci so lahko prestrašili ljudi s trditvijo, da bodo morali v vojno zoper boljševike, če glasujejo za Poljsko. Tako je bil ple-

biscit za Poljake porazen.

Ce se na Zapadu javljajo glasovi, da treba Poljski preprečiti dostop k morju, potem je to slab dokaz hvalečnosti za poljske žrtve. Če je še v svetu kaj morale, potem se bodo ob 10 letnici množili glasovi, naj raski Nemčija odstopi Poljski skoraj milijon Poljakov v Slezijski, Prusiji, v Mazuriji in Pomorju. Sedivý.

Nehvaležna Evropa

Od našega poljskega poročevalca

Varšava, 15. avgusta. rr. Varšava se pripravila na desetletnico svoje zmage nad boljševizmi armadami. Svečanosti bodo tako obsežne, da bodo v resnici vredne tega prvega junaškega čina novoustanovljene poljske republike. Pričakujejo se odposlanstva iz vseh dežel sveta, da počastijo zgodovinski dogodek, ki je pred desetimi leti tako radikalno preokrenil zgodovino Evrope, ki bi takrat brez poljske zmage nad sovjeti utonila v boljševizmu. Naznanjen je tudi prihod generala Weyganda, načelnika francoskega generalnega štaba, ki je vodil operacije poljskih armad, ki so zapodile boljševiška krdela iz domovine.

Bilo je pričakovati, da bo Evropa slavila s Poljsko vred znamenito zmago. Mislilo se je sprva, da bo poljski praznik tudi evropski praznik, ker spada zmaga nad boljševiki v kategorijo zmag nad Turki ali frankovske zmage nad Arabci pri Poitiersu.

Ta pričakovanja so izpuhtela v iluzijo. Mesto tega se v Evropi pripravljala predzna ofenziva proti Poljski in njenim mejam, dasi imajo Nemci vrniti Poljakom ozemlje, ki jim je pripadlo po krivičnem plebiscitu.

Začetek je napravilo nemško časopisje že pred tedni. Pridružili so se mu najprej posamezni člani framasovskega društva »Lige človečanskih pravic« v Parizu, nato pa je stopilo na plan tudi društvo samo z izjavo, da je za svetovni mir potrebno, da se poljsko-nemški spor reši v smislu »človečanskih pravic«. Nemško časopisje je seveda zgrabilo za roko, ki mu jo tako nepričakovano nudi evropsko framasovstvo in je stopilo na plan s konkretno zahtevo, da mora takomenovani koridor, ki veže državo s 30 milijoni prebivalcev z morjem, kratkoma izginiti. Dopisnik »Tempsa« v Nemčiji, grof d'Ormesson, ki se je do sedaj vedno odlikoval po svojem objektivnem presojanju evropskih problemov in je vedno strogo zastopal načelo, da se ne smejo odpreti vrata za revizijo mirovnih pogodb, je naenkrat podaril začudenemu javnemu mnenju to, kar imenuje »edino mogočo rešitev vprašanja poljskega koridorja«. On predlaga, naj Poljska ohrani zvezo z morjem. Po tem velikodušnem priznanju pa konstatira, da mora tudi Nemčija imeti zvezo z vzhodno Prusijo. Nazadnje predlaga rešitev, ki je podobna oni, da bo volk sit, ovca pa cela. Poljska naj dovoli, da se v koridorju napravi mala zareza, neka kilometer široka pot, katera bi se vrnila Nemčiji, tako da bi slednja mogla po svoji zemlji v Königsberg. Z drugimi besedami, koridor v koridorju! Po

pisarnah zunanjih ministrstev so se tako otročjemu predlogu seveda smejali, a vendar razkriva, da obstajajo celo tudi v oficijelnih krogih, kojih glasnik je šestokrat »Temps«, mnenja, da mora Poljska nekaj žrtvovati za pomirjenje užaljenega nemškega leva.

Ni čuda potem, če naenkrat slišimo ministra Treviranusa, ki po starem načelu viljevskih državnikov udari po mizi in javno zahteva revizijo verzajske pogodbe!

Odmev na grožnjo nemškega ministra ni bil tak, kot bi moral biti. Poljska vlada je žalibog bila sama, ki je poslala v Berlin protestno noto. Drugi narodi v Evropi, ki so na nedotakljivosti meja interesirani še bolj kot pa Poljska, so se omejili na neiskreno polemiko po listih. Poljska še vedno čaka, da se bo oglasil angleški zunanji minister, ki ima nalogo ščititi nedotakljivost meja po kolonijah v južno-vzhodni in južno-zapadni Afriki. Poljska še vedno čaka nastopa Brianda, ki je čuvvar bivših nemških provinc Alzacije in Lotaringije, da se ne bi iztegnila po njih zopet nemška roka. Tudi Mussolini, ki je svoje dni na nedvoumen način zavrnil Stresemanna, ko je hotel intervenirati v prilog južno-tirolskih Nemcem, še ni protestiral proti naslednjim velikemu nemškega zunanjega ministra, ki pa niso tako veliki kot je bil on, in ki sedaj razdirajo meje na vzhodnem delu Evrope.

V tukajšnjih političnih krogih je zavaladalo malodušje. Nastop Treviranusa in odmev, ki mu je sledil v Evropi, je prepričal tudi največje poljske optimiste, da število njihovih prijateljev ni veliko. Eno je skoroda jasno. Poljska je velika katoliška država. Kot taka je napoti gotovim svobodomiselnim krogom. Od tod to sprva tiho, potem pa vedno bolj javno rovanje proti njej. To se mora povedati, ker je ta pojav integralen del sodobne evropske zunanje politike, in bi zunanje politična razmotrivanja, ki bi hotela razumeti današnji položaj Poljske brez faktorja prostozidarskih intrig, bil nepopolen. Seveda pa je Poljska tudi slovanska država, kar marsikateremu državljanu zapadne Evrope tudi ni prav.

Poljska bo torej sama praznovala spomin na bitko, s katero ni samo sebe, ampak vso nehvaležno Evropo rešila navala iz Azije. Rešila jo bo še v bodoče. Rešila bo tudi sama sebe. Samo to želijo njeni prijatelji, katerih je med slovanskimi narodi veliko, da bi Poljska izpredvidela, da v zunanji politiki prijateljstvo nekaj manjših držav, če je iskreno, odtehta prijateljstvo velikih, ki je dostikrat sebično.

Odločen nastop Raym. Poincaré-a proti nemškemu motivem miru

Pariz, 16. avg. rs. Bivši predsednik republike in dolgoletni ministrski predsednik Raymond Poincaré se je nenadoma zopet pojavil na politični areni. Značilno je za njega, da izstopa iz zatiski vedno ob trenutkih, ko je francoska zunanja politika potrebovala jasnih načelnih direktiv.

Topot si je izbral dnevnik »Excelsior« za svoje torišče. Napisal je že celo serijo člankov, med katerimi je pa zadnji najbolj značilen, ker je po tonu najstrožji. Prezident Poincaré piše, kako zadnje čase s strahom opazuje naraščanje revizionističnih stremiljenj v Nemčiji. Ni je stranke, in ni ga državnik v Nemčiji, piše Poincaré, ki bi ne zahteval isto, kar je izgovoril brutalno Treviranus. Francija in narodi, ki so kot ona na tem zainteresirani, da se čuvajo meje, ki jih je postavila mirovna pogodba, bodo morali računati s tem duševnim razpoloženjem nemškega naroda. Če se enkrat izgovori beseda revizija, potem to ne more pomeniti samo kakšno nemško-poljsko mejo, ampak pomeni logično, da se mora cela Evropa, ki je konstruirana na mirovnih pogodbah, nanovo porazdeliti, ker v vojski

porazeni narodi ne bodo nobene meje priznali za pravične, dokler se jim ne vrne vse, kar so s porazom v vojski zgubili.

Nemška taktika je usmerjena tako, da Nemci ne bodo nikdar zadovoljni, ampak da bodo takoj zahtevali kaj novega, kakor hitro bodo dobili prvo. Nemčija tudi potem ne bo zadovoljna, ko bo arondirala svoje meje po črtah predvojne cesarstva, ker potem bo šla iskat kolonije in se vmešavala še v notranje zadeve držav, ki imajo nemške manjšine v svoji sredi.

Zato se Evropa sedaj ne sme pustiti oplasti. Niti Treviranus niti Hitlerjevi borci, ne bodo vztrajali, če bo Evropa na energičen način povedala, da si za enkrat tako govorjenje prepoveduje in da bi rada enkrat vsaj za par let imela mir pred novimi nemškimi zahtevami.

Politični krogi Poincaréjev članek zelo komentirajo. Sodeč po tem, da sta Poincaré in predsednik vlade Tardieu osebna prijatelja, bi bilo mnenje upravičeno, da se za tem člankom skriva mnenje francoske vlade, kateri vedno nove nemške zahteve že presedajo. Energičnejši kurz proti obrenskemu sosedu bi nemara vse stranke odobravale.

Desetletnica smrti kralja Petra Vel. Osvoboditelja

Belgrad, 16. avgusta. AA. Davi ob 11 je bilo v Saborni cerkvi bogoslužno opravilo v spomin desetletnice smrti blagopokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja. Celebriral je bitoljski škof Josip ob asistenci 14 duhovnikov in 2 dijakov. Ektenije je pelo Prvo belgrajsko pevsko društvo. Cerkevemu opravilu je prisostvoval predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Živković s člani kraljevske vlade Uzunovićem, dr. Srakičem, dr. Kumanudijem, dr. Švrljugo, Maksimovićem, dr. Šibenikom in dr. Šveglom. Nadalje so bili pri pomenu zastopnik Nj. Vel. kralja Aleksandra I. častni adjutant divizijski general Stojanović z maršalom dvora brigadnim generalom A. Dimitrijevičem in upravnikom dvora generalom Vukovićem. Nadalje so bili prisotni načelnik glavnega generalnega štaba armijske general M. Milovanović s prvim pomočnikom divizijskim generalom N. Maričem, komandantom mesta Belgrada, divizijskim generalom V. Tomićem s svojim

pomočnikom brigadnim generalom Petrom Radičevićem; potem je bil prisoten komandant žandarmerije divizijski general Dušan Marković, vršilec dolžnosti komandanta kraljevske garde general Maksimović, potem guverner Narodne banke Ignat Bajloni, predsednik belgrajske občine inž. Nesič, predsednik državnega sveta dr. Poličević, predsednik kasacijskega sodišča dr. Dušan Subotić, predsednik apelacijskega sodišča Ninković, predsednik glavne kontrole Srećko Teslić, rektor belgrajske univerze dr. Č. Mitrović, vrhovna inšpektorja pri predsedništvu vlade Milan Nikolić in Kosta Jovanović, potem direktorji oddelkov v zunanjem ministrstvu, kakor tudi številni meščani ter aktivni in rezervni oficirji belgrajske garnizije. Sveto opravilo je trajalo do pol 12., nakar je imel škof Josip prigoden nagovor, ki je v njem poveleval blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja.

Grof Siorza o lojalnosti francoske politike

Grof Siorza je optimist

Pariz, 15. avgusta. AA. Razpravljajoč o razmerju med Francijo in Italijo ugotavlja bivši italijanski minister za zunanje zadeve Siorza v »Revue de Paris« med drugim to-le: Ne najdem nepoštenosti v metodah francoske vlade. Briand je Mussoliniju dal dovolj časa, da spravi s poti nesporazumljenje z Jugoslavijo, takrat, ko je Briand poldrugi mesec pred podpisom konvencije z Jugoslavijo 11. novembra 1927 javil rimski vladi pogodbo in pogoje, ki je bila pod njimi sklenjena. Če bi tisk v Italiji mogel svobodno povedati prebivalstvu, kaj vse je Briand storil, da omogoči Italiji ohranitev položaja, do katerega ima pravico, bi se videlo, da je g. Briand govoril resnico, in sicer na nedvoumen način.

V nadaljnjih izvajanjih glede francosko-italijanskih odnosov prehaja grof Siorza na meritorne točke spora in tozadevno pravi, da je Francija dolžna Italiji ugoditi v dveh točkah: 1. Dosedanje spremembe mej med Tunisom in Tripolisom se ni-

kakor ne morejo smatrati za izpolnitev francoskih obveznosti iz čl. 13 londonske pogodbe od 26. aprila 1925, ker so vse dosedanje koncesije še mnogo manjše kakor odstopitve Anglije v somalski deželi. 2. Bila je velika diplomatska napaka Francije, da je takoj po vojni odpovedala staro konvencijo o pravici naseljevanja Italijanov v Tunisu.

Ce se obe ti dve točki popravita, bo lahko urediti spor radi pomorske paritete. Ce se je pod fašizmom razmerje med Italijo in Jugoslavijo zelo poslabšalo in če so se pod fašizmom pojavila stremiljenja za vpostavitvev habsburške monarhije, so to sicer težke napake italijanske zunanje politike, toda so samo prehodne narave. Diktatura, kakršna je Mussolinijeva, ni poklicana za to, da ustvari nekaj končno veljavnega, temveč živi samo iz rok v usta. Zato smo lahko radi ureditve francosko-italijanskih diferenc optimistični.

Anglija za svobodo Kurdov

Anglija je edini najmočnejši jez proti pritisku boljševizma

London, 16. avgusta. os. Iz Istambula poroča Reuter, da je turška vlada dementirala vesti, ki so jih prinesli evropski časopisi, češ, da so turške čete vkorakale v Perzijo. Turške čete da se še vedno nahajajo na svojem teritoriju.

Ta dementi je podoben vsem turškim dementijem, na katere smo bili že izza svetovne vojne navajeni. Sedaj je pričakovati še samo oficijelnega komunikeja, ki bo ugotovil resnico, da je v Kurdistanu povsod najlepši mir, kar bo v toliko odgovarjalo resnici, ker ne bo nobenega Kurda več pri življenju.

V tukajšnjih krogih, ki stoje blizu ministrstva za zunanje zadeve, je zbudilo stališče, ki ga je zavzel v tem vprašanju nemški tisk, upravičeno ogorčenje. Zanimivo bi bilo zvedeti, zakaj je nemški tisk sploh tako interesiran na tej oddaljeni točki Male Azije. Tako so nekateri nemški listi poročali, da namerava sedaj Anglija ustanoviti severno od iraškega kraljestva, kateremu je dala svobodo in ki bo kmalu član Društva Narodov, malo kurdistansko državo, ki bi kraljevala na osrednji točki, kjer se shajajo meje Turčije, Perzije in sovjetov, in kjer je baje zelo veliko petroleja.

Nesoglasje nacionalističnega pokreta v Indiji

Huda gverilska vojna z Afridi

London, 16. avg. os. Reuter poroča iz Pune v Indiji, da se je konferenca indijskih voditeljev končala. Ta konferenca je imela nalog, da definitivno odloči, če se naj indijski kongres po svojih zastopnikih udeleži sestanka, katerega je britanska vlada sklicala v Londonu, da reši najtežavnejše probleme indijske ustave.

Puna je ime mestu, kjer so zaprti indijski voditelji, in sicer Ghandi, Nehru, pisateljica Naidu in bivši predsednik indijskega kongresa Patel. Vsi so prisostvovali konferenci, ki je sestavila spomenico in v njej obrazložila pogoje, pod katerimi bi se eventualno udeležila razgovorov v Londonu. Spomenica se bo poslala podkralju lordu Irwingu.

Reuter je izvedel tudi iz Bombaya, da se tam zborujoči indijski kongres ne strinja z besedilom spomenice, ki jo je poslal podkralju Ghandi. Kongres bo prej ko slej vztrajal na prvotni zahtevi po popolni neodvisnosti Indije.

Javnost je bila zelo presenečena, ko je zvedela, da obstajajo stiki med Afridi in vseindijskim pokretom Ghandija. Vjetniki, katere so Afridi izpustili, so po vesteh »Daily Maila« prinesli seboj pismo vrhovnega poveljnika Afridov, v katerem zahteva takojšnjo osvoboditev Ghandija in drugih vjetih indijskih voditeljev.

Položaj v okolici Pešavarja je še vedno zelo

resen. Pešavarski guverner je proglasil obsedno stanje. Večina afridskih čet je bila potisnjena nazaj v gore, vendar je bilo mogoče zaslediti še manjše oddelke, ki se skrivajo v malih skupinah in ki od časa do časa napadajo transporte, ki gredo v mesto.

V Pešavar so došla ojačenja in velike množine zračne municije, tako da vlada upanje, da se bodo v bodo afridski napadi mogli preprečiti.

Glede vpliva, ki bi ga mogel imeti oborožen nastop Afridov proti Britaniji, se v dobro poučenih londonskih političnih krogih izjavlja, da bo šanse indskih nacionalistov le poslabšal, ker Anglija na oborožene akcije ni vajena odgovarjati s konvencijami. Slučaj v južni Afriki je bil čisto drugačen, ker se je tam uprl ves narod, Afridi so pa le v službi radikalne manjšine kongresa in boljševiške Rusije.

London, 16. avg. as. Indijska vlada je izdala komunike, v katerem označuje položaj pri Pešavarju za resen in kritičen. V severozapadne obmejne kraje je vlada poslala še trinajst bataljonov pehote, dve gorski formaciji in oddelek letal. Afridi, katerih število cenijo na 1200 mož, se skrivajo v skupinah po 50 do 200 mož po vaseh in gorskih kotlinah okoli Pešavarja, kjer jih prehranjuje in podpira tamošnje prebivalstvo. Sicer se je res del Afridov vrnil v Tirah, vendar pa prihajajo v okolico Pešavarja vedno nove skupine.

Politični preokret v Turčiji

Istambul 16. avg. or. Iz Ankare poročajo, da je nova stranka, katero je ustanovil pariški poslanik Fethy Bey, že predložila svoje statute državnim oblastem in formulirala svoj program v turški notranji in zunanji politiki. Tujezemski diplomati so z velikim začudenjem vzeli na znanje, da želi stranka Fethy Beja, ki se nazivlja liberalna republikanska stranka, stopiti v najožje stike z Društvom Narodov. Iz tega bi se sklepalo, da bo nova stranka napravila pritisk na vlado s ciljem, da se Turčiji dovoli sprejem v Društvo Narodov. Fethy Bey istotako zagotavlja, da bo deloval na to, da se ustvari najboljše odnose med Turčijo in vsami njenimi sosedami. Istotako se bo boril tudi za močan dotok inozemskega kapitala v Turčijo, ker je le na ta način podana možnost, da se Turčija gospodarsko opomore.

Med druge programatične točke nove stranke spada tudi zahteva po ženski volilni pravici. Ghazi Kemal Paša je ugodno razpoložen napram novi stranki, kar je garancija za njen uspeh.

V gospodarskih krogih se pojav Fethy Beja različno komentira. Nekateri trdijo, da je vladna

stranka vse preveč simpatizirala z Nemčijo in tudi povzročila, da se je nemški kapital ugnezdil v tako močni meri v Turčiji. Fethy Bey, ki je prišel iz Pariza, pa bi imel nalog nemškofilno strujo stare vladne stranke paralizirati, ter odpreti vrata za dotok francoskega kapitala, ki bi se zelo rad udeleževal pri gradbi železnice in pri elektrifikaciji Turčije.

To poročilo dajem z vsami rezervami, ker so to zaenkrat le domnevanja. Sicer je res, da je Nemčija zadnje čase investirala veliko denarja v Turčijo, in res je tudi, da je nekaj francoskih kapitalistov bilo odslovljenih, vendar se mora še potegniti, predno bo mogoče z gotovostjo povedati, če Fethy Bey pomenja v Turčiji ojačitev francoskega vpliva.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno

oblačno, zmerno, hladno, še nestalno.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivi značaj vremena bo za enkrat še trajal, vendar se bo vreme vedno bolj pomirilo in bo postalo prijaznejše.

Velik diplomatski sprejem na Bledu

Bled, 16. avgusta. p. Danes opoldne je bil v vili »Thaler« v pisarni zunanjega ministrstva velik diplomatski sprejem, ki se je spravljal v zvezo z izvajanjem sklepov sinajske konference. Po vrsti so zunanjski ministri obiskali madžarski poslanik Alt, avstrijski poslanik Ploenies, francoski poslanik Dard, poljski poslanik Babinski, ameriški poslanik Prince. Popoldne se je zunanji minister dr. Marinković z avtomobilom vrnil v Poljce, kjer prebiva.

Za izvršitev sinajskih sklepov

Belgrad, 16. avgusta. z. Glede prvega sestanka jugoslovansko romunske mešane komisije, ki ima izdelati vse, kar je potrebno za izvršitev sinajskih sklepov — med katere spada tudi sklenitev končne trgovske pogodbe med obema sosednjima državama — se pričakuje prihodnje dni prihod vseh ministrov, ki so se udeležili konference v Sinaju. Mešana komisija sama bo delala po navodilih trgovskega ministra. Trgovinski minister, ki se nahaja še na dopustu, pride v Belgrad v pričetku prihodnjega tedna, tako da bo po njegovem prihodu izvršeno vse, kar je potrebno za pripravljalna dela komisije. Romunski delegat Popescu bo prišel v sredi prihodnjega tedna.

Vprašanje stabilizacije dinarja

Belgrad, 16. avgusta. m. Uradno se objavlja: »Poslednje dni je bilo v belgrajskem časopisju objavljenih več člankov, v katerih se je razpravljalo o stabilizaciji dinarja in o odnosih države napram Narodni banki. V zvezi s temi članki se raznašajo glasovi, češ, da so ti članki bili inspirirani, oziroma odobreni od nekih merodajnih mest. Pooblaščenim smo izjaviti, da so ti glasovi neutemeljeni in z ozirom na to popolnoma netočni in izmišljeni. Predlog Zakona o stabilizaciji dinarja, kakor tudi predlogi zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki se izdelujejo sporazumno z Narodno banko in edino s temi zakoni bo omenjeno vprašanje definitivno rešeno.«

Krošnjarenje prepovedano

Belgrad, 16. avgusta. AA. Na prošnjo gospodarskih organizacij je ministarstvo za trgovino in industrijo danes izdalo odlok, ki se ž njim prepoveduje krošnjarenje na podlagi čl. 24. zak. o obratih.

Od te prepovedi je iz zeta prodaja teh-le predmetov:

1. jestvin in brezalkoholnih pijač;
 2. predmetov domače hišne industrije, ki se izgotavljajo na način 2. odstavka 2. čl. zakona o obratih, in
 3. knjig, časopisov, srečk itd.
- Za časa nalezljivih bolezni se lahko prepove prodaja tudi teh predmetov po ulicah in cestah.

Vprašanje posojila belgrajske občine

Belgrad, 16. avg. m. Že svoječasno smo poročali o namenu belgrajske občine, da bi dobila 75 milijonov Din posojila od belgrajskih bank. Na vprašanje belgrajske občine ali bi banke hotele dati to posojilo proti letnim obrestim 8,50%, je konzorcij bank odgovoril, da ostaja pri svoji prejšnji ponudbi, to je 9%. Občina se je nato obrnila na Državno hipotekarno banko in na Pošto hranišnico. Ta dva državna zavoda sta ponudila posojilo 50 milij. Din za 8% letnih obrestih. Občinski odbor bo na prihodnji seji o teh ponudbah sklepal.

Priseljevanje v Kanado bo prepovedano

Newyork, 16. avg. as. Novi kanadski konservativni minister za priseljevanje Garden hoče prepovedati vsako priseljevanje iz Evrope. Samo oni, ki lahko dokažejo potrebna sredstva in kolonizatorične skušnje in ki že imajo sorodnike v Kanadi, se bodo v bodoče pustili v deželo. Šele potem, ko bo v Kanadi prenehala brezposelnost, se bo zopet dovolilo priseljevanje v omejenem številu.

Pred sejo osrednjega tarilnega odbora

Belgrad, 16. avg. z. V ponedeljek se bo v Belgradu sestel osrednji tarilni odbor, ki bo razpravljal o važnih prometnih vprašanjih v zvezi z raznimi vlogami gospodarskih korporacij. Posebno bo važen odlok tarilnega odbora glede prometnotekničnih ukrepov za pospeševanje izvoza in priprave osnov za novi železniški tarif z ozirom na sedanje gospodarske potrebe. Važni bodo tudi načelni odloki, ki bi se imeli napraviti glede ustanovitve mednarodnih tarifnih zvez. V tem pogledu so gospodarske organizacije že pripravile razne predloge.

Audijenca grškega poslanika pri kralju

Belgrad, 16. avg. m. Novi grški poslanik na naše dvorcu g. Melas je danes dopoldne prišel v Belgrad z Bleda, kjer je bil večeraj sprejet v svečani nastopni avdijenci od kralja. Pri tej priliki je g. Melas izročil svoja akreditivna pisma. G. Melas je danes popoldne sprejel predstavnike belgrajskega časopisja in jim izrazil svoje izredno lepe vtise iz avdijence pri Nj. V. kralju. Na novega grškega poslanika je sprejem napravil globok in prisen vtis. G. Melas je naglašal, da bo v svojem bodočem delu gledal in delal na to, da se jugoslovansko-grško prijateljstvo še poglobi.

Posojila PAB

Belgrad, 15. avg. AA. Na svoji seji dne 11. t. mes. je izvršilni odbor privilegirane agrarne banke podelil 124 kreditnih posojil v znesku 3.490.000 Din in 350 zadružnih posojil v znesku 2.830.340 dinarjev.

Novi romunski poslanik

Bled, 16. avgusta. p. Snoči je romunski poslanik na našem dvoru Filodor na Bledu izročil v svečani avdijenci nova akreditivna pisma v svojstvu polnomočnega ministra kralja Karla II. na našem dvoru. Dosedanja akreditivna pisma so se glasila na dosedanjega kralja in sedanjega prestolonaslednika Mihaela.

Spopad s komunisti v Zagrebu

Belgrad, 16. avgusta. AA. Uprava policije v Zagrebu je 14. t. m. dopoldne zasedla Goljek in pripravila zasedo, da prime nekatere komunistične agitatorje, ki so se tam skrivali. Ob 11 je padel v zasedo policijski organ eden izmed agitatorjev, ki je policiji znan pod skrivnim imenom Stanko, ne daleč od njega pa je policija dobila njegovega druga, ki ji je bil znan pod imenom Aga. V trenutku, ko so policijski organi stopili k Stanku, da ga primejo, sta oba komunistična agitatorja začela streljati, na kar so policijski organi odgovorili z ognjem. Pri tem je Stanko našel smrt, Aga pa je bil hudo ranjen.

Odredba glede borz dela

Belgrad, 16. avg. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je na predlog odseka za posredovanje dela in v skladu s čl. 105. zakona o zaščiti delavcev in čl. 23/II. naredbe o privatnih profesionalnih borzah dela sklenil, da se kot dan ustanovitve posameznih borz mora smatrati 1. za javne borze dela in njihove podružnice ter ekspoziture, ustanovljene do 1. januarja 1930, dan 1. julija 1930, 2. za javne borze dela, njihove podružnice in ekspoziture, ki bi bile ustanovljene po tem dnevu, prvi dan prihodnjega meseca, računajoč 6 mesecev od dneva ustanovitve dotične javne borze dela. V roku leta dni po naprej določenem dnevu se morajo zapreti brez vsake odškodnine vse obstoječe privatne profesionalne borze dela v dotičnih mestih.

Razne gospodarske odredbe

Belgrad, 15. avgusta. AA. Po odloku generalne direkcije državnih železnic je vnešena v direktne tarife med našo kraljevino in Grčijo nova tarifa št. 10-A, ki se nanaša na prevažanje lesa za kurjavo. Po novih postavkah tarife za les za kurjavo so dovoljene olajšave 15 do 20% z veljavo do dne 30. septembra t. l. Olajšave veljajo za les za kurjavo v dolžini 1,20 metra, dalje za okrogla polena premera 12 cm, za štoro in korenine lesa vseh vrst, veje, ivere, odpadke pri žaganju in pri deskah, okraske pri žaganju in starem lesu, ki je bil že v rabi. Vagoni s pošilkami se morajo dirigirati čez postajo Djerdjelija.

Belgrad, 16. avg. AA. Z odlokom generalne direkcije državnih železnic je odobren popust prevozne tarife za les za kurjavo, namenjen izvozu. Glasom tega odloka se morajo pošiljke predati v prevoz kot brzovozno blago z direktnim tovornim listom za inozemstvo. Računa se najmanj 10.000 kg na tovorni list in vagon po tabeli oddaljenosti. Ta popust (okoli 15% dosedanjih tarif) bo veljal do 30. decembra 1930.

Belgrad, 16. avg. AA. Na predlog jugoslovanske zveze mlinarjev je minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal odlok, ki se z njim razveljavlja člen 81. pravilnika o podrobnejših odredbah za izvršitev zakona o nadzorstvu nad življenjskimi potrebščinami.

Prepovedana knjiga

Belgrad, 16. avg. AA. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo uvoz in razširjanje v naši državi knjige »Die Diktatur in Jugoslawien. Dokumente und Tatsachen«. Knjiga je izšla v nemškem jeziku v Berlinu, a izdala jo je združenje »Die federative Balkanunion«. Napisana je v komunističnem duhu.

Dubrovaške tekme

Dubrovnik, 16. avg. 1500 m prosto Bonacič (Jadran) 20:32 min.; 100 m hrbtno 1. Zirovnik (Ilirija) 2. Matković (Viktorija) 1:26,4 min.; 3. Mirković (Jadran) 1:27,4 min. Druga skupina: 1. Mini Oktavio (Viktorija) 1:23,2 min.; 2. Drobnič Niko (Jug) 1:23,6; 3. Esih Jule (Ilirija) 1:23,33 min. Tretja skupina: 1. Gerbič Marijo (Jug) 1:22,3 min.; 2. Katarič Savo (Jug) 1:29,6; 3. Pirković. 100 m prosto seniorke — semifinale: 1. Roje Olga 1:21,4 min.; 4. Volkar Iva (Ilirija). Druga skupina: 1. Godina Nevena (Jadran) 1:28 min.; 2. Mijanović. — 600 m prsno — semifinale. Prva skupina: 1. Saklovič (Konkordija) 3:9,8 min.; 2. Ogrin Vinko 3:11,7 min. — 1000 m prosto: 1. Bonacič (Jadran) 20:37,1 min. Stari rekord je bil 22:22 min.; 2. Roje (Jadran) 24:53,31 min.; 3. Paunković (Viktorija) 25:30,2 min.; 4. Čilič (Jug) 25:30,4 min.; 5. Otruba (Ilirija) 27:24 min.; 6. Turnšek (Ilirija), brez časa. — Popoldne je bila tekma 400 m prosto, katere se ni udeležil noben Slovenec. — Dame 100 m hrbtno — semifinale: 1. Bulak Leva (Belgrad) 1:26,9 min. Ona je za 11 sekund boljša od dosedanjega jugoslovanskega rekorda. 2. Vika Prekuh (Primorje) 1:33,2 min.; 3. Wolfart Iva (Ilirija) 1:40,5 min. Bulakovo so 18krat fotografirali. — Druga skupina: 100 m hrbtno: 1. Kalin Erna (Sombor, Jadran) 1:40,3 min.; 2. Surič Mila (Jadran) 1:45,3 min.; 3. Poženović Berta, brez časa; 4. Baumgarten (Ilirija), brez časa.

Casnikar ubit

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Havane na Kubi, da je skupina neznanih ljudi iz avtomobila streljala z revolverji na urednika tamošnjega nacionalističnega lista in ga nogodila z osmimi strelci.

Ne moreta se dobiti

Pariz, 16. avg. as. Senzacionalna poroka princa Ferdinanda Orleans-Bourbon s 73-letno princezino de Broglie bi se imela večeraj izvršiti na tihem v Ventimigliji. Nevesta je prihitela iz Pariza. Na kolodvoru pa jo je sprejel ženin in ji objasnili, da se mora poroka preložiti, ker je španski kralj odredil svoj pristane in zato španski konzul ni izdal potrebnih papirjev. »Matine« poroča, da je bil nato na kolodvoru videti prav obupen prizor. Nato se je ženin odpeljal v Madrid, da pade pred kraljem na kolena, nevesta pa se je odpeljala v San Remo.

Če lasje
valovito padajo

Velika nesreča v Zagrebu 5 mrtvih - 12 težko ranjenih

Zagreb, 16. avg. as. Na igrišču Concordie, kjer se je nocoj prirejal velik umetniški ogenj ob priliki evharističnega kongresa v Zagrebu, se je zvečer ob 9 pripetila velika nesreča. V bližini igrišča Concordie teče železniški nasip, na katerem se je zbrala velika množica ljudi, da bi boljše videla umetni ogenj. Naenkrat je pridrvel brzovlak iz Belgrada, ljudje pa so bili tako zamaknjeni, da vlaka niso opazili, ki je zavozil v množico. Pet ljudi je bilo ubitih, 12 pa težko ranjenih, med njimi več otrok.

22 oseb utonilo v Dravi

Zagreb, 16. avgusta. AA. Včeraj se je na Dravi v djurdjevaškem okraju pripetila strahovita nesreča. Med 5 in 6 popoldne se je vračalo od pop. službe v Molvah mnogo ljudi, tako da so prenapolnili čoln, ki je na tem mestu prevažal ljudi preko Drave. Ker je bila reka radi sedanjih nallivov hudo deroča, se je čoln prevrnil. V hladnih valovih Drave je našlo strašno smrt 22 oseb, življenje pa si je moglo rešiti le nekoliko ljudi. Ponesrečile so se skoro same žene. Pri 21 ponesrečenkah so se ugotovili identiteto. Nesrečne žene so bile iz vasi Repa v djurdjevaškem okraju in iz vasi Ždale v koprivnškem okraju. Katastrofa je napravila na vse okoliško prebivalstvo pretresujoč vtis.

Pogumna vojaška letalca

Pariz, 16. avg. as. Včeraj sta pri vežbanju pokazala velik pogum dva vojaška letalca v Rochefortu. Ko sta letela v višini 4000 m. je nastal v motorju požar. Pilot je hitro zagrabil gasilni aparat, pri čemer pa se je hudo opeknil in so ga strupeni plini skoro omamili. Končno sta on in opazovalec sklonila, da skočita z letala s padobranom. Ravno, ko sta hotela skočiti, sta opazila, da je požar ponehal. Zato sta sklenila, rešiti aparat. Kljub temu, da se je zlomilo višinsko krnilo, sta pristala gladko. Pilota so nezvestnega odnesli, vendar poškodbe niso nevarne. Oba so predlagali za hrabrostno medaljo.

Brezposelni v Italiji

Rim, 16. avgusta. AA. Število brezposelnih je znašalo julija meseca 342.003, napram 322.287 junija meseca.

Mednarodne ženske tekme v Pragi

Praga, 16. avg. AA. V kratkem bodo končane priprave za 3. svetovne ženske tekme v Pragi. Igrišče, kjer bodo te tekme, je že dograjeno. Prihodnje dni bodo postavljene tribune. Vse gradnje se izvršujejo v podvignem tempu, tako da bodo priprave za teden dni gotove. Doslej so prijavile svoje tekmovalke naslednje države, članice mednarodnega ženskega saveza: Japonska 6 atletk, Estonka 4, Južnoslovenci 23, Letonska 3, Avstrija 24, Francija 4, Italija 12, Švedska 10 in Švica 2. Prijave manjkajo še iz Nizozemske, Irske, Združenih držav severne Amerike in iz Češkoslovaške. V poslednjem trenutku je tudi Madjarska prijavila svoje tekmovalke, vendar Madjarska še ni izpolnila nekih povelj, vendar Madjarska je že v Pragi. V gojev. Prva skupina tekmovalk je že v Pragi. V ponedeljek so prispeli v Prago Japonke, ki so od potovale iz domovine 26. julija. Njihov pot je vodil preko Sibirije, Moskve in Varšave in je trajal 16 dni. Šoj po prihodu v Prago so japonske tekmovalke začele trenirati na novem igrišču. Japonske tekmovalke so dejale, da bo igrišče izborna. Njihova voditeljica gđ. Kiune Sitone, ki je postavila tri svetovne rekorde, je vrgla v začetku praškega treninga kopje 41 m daleč, kar pomeni nov svetovni rekord. V Pragi se nadalje mudi predsednica mednarodnega ženskega saveza ga. Miliard, da nadzira zadnje priprave za ta tekmovalja.

Iz Ljubljane na evharističen kongres

Ljubljana, 16. avg. Nocoj, ob 10 je odšel iz Ljubljane poseben vlak slovenskih udeležencev Evharističnega kongresa v Zagrebu. Čeprav že dva dni sem neprestano potujejo Slovenci z vsemi mogočimi vlaki v Zagreb, se je za ta vlak zbralo na kolodvoru še vedno nad 500 potnikov, povečini Ljubljančanov in okoličanov, pa tudi Gorenjcev, Notranjcev in Dolencev. Med potniki je bilo več duhovnikov, precej je bilo tudi potnikov v lepih, pristnih narodnih nošah tudi fantovskih. Potniki so zasedli vse razpoložljive kupeje, tako, da so sprevedniki komaj rezervirali izmed 15 vagonov dva za one, ki bodo prisledli med progo. Računajo, da bo poseben vlak pripeljal okrog 900 Slovencev, čeprav imajo kraji od Zidanega mostu dalje še ugodnejšo zvezo z Zagrebom s poznejšim jutranjim vlakom. Vlak spremlja uradni železniške direkcije g. Ciril Ponikvar. Med potniki vlada izvrstno, radostno razpoloženje.

Triglavski ponesrečenec prepeljan v Ljubljano

Ljubljana, 16. avgusta. Prvo verzijo, ki se je včeraj čez dan razširila v Ljubljani o nesreči na Triglavu, pričujemo na drugem mestu. Točno smo izvedeli o vsej nesreči šele ob 9 zvečer, ko so ponesrečenca pripeljali v Ljubljano.

Na praznik, dne 15. t. m., sta naskočila severno steno Triglava dva že izurjena turista: 20 letni študent tehnike Vojislav Vakumović iz Zemuna in Ljubljančan Josip Batis. Plezati sta pričela v »slovenski« smeri, pri takozvanih »belih« stenah. Priplezala sta komaj 25 metrov od tal, ko je Vakumović zmanjkalo oprijema in je odletel nekaj metrov nazaj ter obležal v steni s težkimi poškodbami. Nesreča se je pripetila med 2 in 3 popoldne.

O nesreči je Torkarjev sin proti večeru obvestil mojstranske turiste, med tem, ko je ponesrečenec tovariš ostal ves čas, to je vso noč, pri njem v steni. Trpela sta silno, zakaj pogosto se je vlila ploha in ju prala.

Iz Mojstrane je ob 7 zvečer odšla reševalna ekspedicija pod vodstvom vodnika Gregorja Laha iz Mojstrane. Razen njega so bili v ekspediciji še znani turisti Ivan Frelih, Miha in Josip Čop z Jesenic. Reševalna ekspedicija je imela popoln uspeh. Danes ob 10 je dospela do ponesrečenca in ga prenesevala v Mojstrano. Tam jo je že čakal jeseniški zdravnik dr. Kogoj, ki je ponesrečencu nudil prvo pomoč in ga obvezal.

Vakumović ima nalomljeno desno nogo, je močno potolčen po obrazu in ima tudi druge poškodbe po telesu.

Zatem so naložili Vakumoviča na avto in ga odpeljali do Jesenic, da so se ujeli potniški vlak v Ljubljano. Zvečer ob 9 je prišel vlak z ranjenecem v Ljubljano. Vakumović je silne bolečine prenašal čudovito mirno in stočno. Ko so časniki vpraševali njegovega tovariša Batisa o podrobnosti nesreče, se je celo sam pomagal pojasnjevati z nosilnico.

Reševalni avto je nato Vakumoviča prepeljal v bolnišnico.

Povratek »R 100« v Anglijo

London, 16. avgusta. AA. Zrakoplov »R 100« je davi pristal na letališču v Cardingtonu. Opazovalci letališča so zrakoplov zagledali ob 9.40. Iz Montreaux do Cardingtona je »R 100« potreboval 57 ur. Južnozahodno obal Irske je zrakoplov pasiral ob 2.15. Zrakoplov so pričakovali na letališču minister za letalstvo in drugi visoki letalski dostojanstveniki. Po opravljeni formalnosti so zrakoplov zapustili potniki, ki so bili s poletom zrakoplova prav zadovoljni. Lord Thomson se je nato zahvalil oficirjem in posadki za izvrstno in brezhibno plovbo, ki je ponesla sloves angleškega letalstva po vsem svetu.

London, 16. avg. as. Po zadnjih uradnih računih je trajal polet zrakoplova »R 100« 57 ur.

Marijin dan za Dolenjsko

Zborovanje Marijinih družb v Smarju

Šmarje pod Ljubljano, 16. avg.

Za Veliki šmaren napovedane slovesnosti so nadvse lepo uspele. Vsa dolina, od Škofljice pa do St. Vida pri Stični, živi pod njihovim vtisom, ki bo v resnici ostal živ, saj uspehi Marijinih prirediteljov ni lahko pozabiti.

Ze proti 2 so se začela zbirati dekleta iz sedmih fara, peš, na vozeh, z vlaki. Zvesto so s svojimi voditelji sledile klicu dekanjskega voditelja, da doživijo, kako prijetno je, če živijo sestre skupaj pri Materi. Ob pol 3 je bila prelepo ozaljšana cerkev že premajhna. Oči vseh so se uprle v nov kip Brezmadežne, ki so ga ob pričetku cerkvene slovesnosti prinesli fantje na svetilnem tronu pred oltar.

G. kanonik dr. Tomaž Klinar je zaslužil prisahe marjanske razpoloženje, ki je vladalo v cerkvi in izven nje, in ni mu bilo težko slaviti z vsem govorniškim zanosom Marijo-Vzornico, Marijo čisto in ponižno, Gospo, Zavetnico in Mater.

Nato je bil slovesen sprejem novih družbenic. Ker je bil dan namenjen tudi proslavi 100 letnice Marijinih prikazovanj v Parizu, je bilo ob tej priliki razdeljenih nad 700 »čudodelnih« svetinjc. S kakimi čustvi so jih blagoslovljene pritiskali na ustne Marijini otroci... Pri petih litanijs se je vsa cerkev zlivala v eno samo prošnjo in hvalnico

Škoda po povodnji

Nalivi v številkah — Zdivjani hudourniki — Huda toča

Ljubljana, 16. avg.

Kako ogromne mase vode so padle ob zadnjih nalivih nad Ljubljano, pričajo tudi številke, ki beležijo padavine. Umevno nam je potem, zakaj so vode tako zelo narasle. Od prvega avgusta pa do danes je padlo v Ljubljani 180,9 mm dežja, največ pa dne 13. t. m. in sicer 68,1 mm. Koliko je to vode, si lahko predstavljamo, če pomislimo, da da samo ena desetinka milimetra padavin na en kvadratni kilometer 100.000 litrov vode.

Ce računamo obseg Ljubljane in najbližje okolice 100 kvadratnih kilometrov, to je ploskev, široko in dolgo po 10 km, je padlo ta mesec v Ljubljani 180,9 milijonov litrov vode, samo dne 13. t. m. pa 68,1 milijonov. Torej ni čudno, da sta Ljubljani in Sava toliko narasli, posebno, ko se steka v nji še voda iz najmanj 100 krat tako velikega ozemlja, ki je vse trpelo zaradi neviht.

Iz Litije nam poročajo, da je Sava tam še danes 2,5 metra nad normalo. Ljubljani pa je pričela počasi padati, kljub velikim nevihtam, spremljani s silnim grmenjem, ki je divjala nočjo in danes zjutraj zopet nad Ljubljano. V četrtek, petek in še danes sta bila Ljubljani in Gruberjev prekop prava veletoka. Ob vročih dnevih imajo kopalki na primer na drugi strani pravcato nogometno igrišče. To je bilo pod vodo. Prav tako tudi del Trnovskega pristani. Opeka, ki so jo naložili poprej čolnarji ob bregu Ljubljane, je stala sedaj v kupih skoro sredi toka.

Mali barjanski jarki in potočki so zrastle v pravcate reke ter se razlili po polju. Celo potok Galjevica ob novi naselbini se je razlila do novih hiš. Mestna občina bi naseljenecem na Galjevici napravila veliko uslugo, ko bi dala ta krotki potoček, ki je po navadi skoraj suh, očistiti vodnega rastlinstva in nekoliko poglobiti, da ne bo ob vsakem dežju silila voda v hiše.

Smlednik, 16. avg.

Neurje. Na praznik, dne 15. t. m. popoldne med 2-3 smo imeli tu strašno neurje, med katerim je padala toča debela kot oreh. Polje ter vsi prideiki so popolnoma uničeni. Škoda je cenjena na poldrug milijon Din.

Rateče-Planica, 15. avg.

Potok Trebiža, ki teče skozi Rateče, je ob zadnjih neurjih silno narasel in poplavljal vso ravnino južno od vasi, tako da je kar čez noč nastalo krasno naravno kopališče v obliki jezera z okrog 7 ha površine. Močni hudourniki drviijo od Male Ponce dol, odkoder prinašajo s seboj ogromne množine gruča in debele kamele, tako da je posuto že več njiv in travnikov okraj državne meje in s tem prizadejana ogromna škoda nekaterim rateškim gospodarjem, ki so lastniki teh zemljišč. Ako bi se naprej deževalo, bi bila vsa ravan od kolodvora pa do Jelenove žage eno samo veliko jezero. Toda proti koncu tedna se je vreme spremenilo in nastopili so lepi dnevi, katerih so veselili vaščani, zlasti pa letoviščarji, da se jim ni treba dolgočasiti v sobah.

Rimske toplice, 14. avg.

Deževja pa le noče biti konec. Ni skoraj dneva brez dežja. Včeraj je zopet ves dan nepretrgoma deževalo; ko se je pa na večer malo zjasnilo, smo že mislili na zboljšanje, toda pončoi so iz smeri iz Celja se pripodili težki oblaki in kmalu je pričelo nalahno deževati, pozneje pa se je vili močna ploha, ki je trajala vseskozi do jutra. K nalivu pa se je pridružil še silen veter in treskalo ter grmelo je, da je bilo jo! Sele zjutraj se je deževje uietelo, Savinja pa je močno narasla.

Tudi v zgornji Savinjski dolini je moralo močno deževati, ker je Savinja prestopila svoje bregove in se razlila po dolini. Dosegla je več metrov nad normalo in še vedno narašča. S seboj pa nosi hlode in drugi les ter poljske prideleke, ki jih grabi z obvodnih poplavljenih njiv. Obeta se nam še prav slaba letina in, kakor kaže, tudi jesenske povodnji ne bodo prizanašale. Temperatura je znatno padla. Tudi število tujecev pojema in nastopili so zares za ta čas že čudno hladni dnevi, vendar izboljšanja vremena ni pričakovati.

Narasla voda je prinesla lep športni čoln in ga zamotala med grmovje, odkoder ga je izvlekel g. Dobovičnik, sluga na Toplici pri Rinskih toplih. Lastnik čolna naj se zglesi pri njem, kjer ga bo tudi dobil. Čoln je prevlečen z gumijem.

Konjice, 14. avgusta.

Po par soparnih dnevih so dne 13. t. m. znoviš prijadrali težki oblaki nad gornjo Dravinjsko dolino. Ves dan je naliv sledil nalivu in okrog 10 zvečer se je nad Pohorjem utrgal oblak. Z velikansko silo so prihrumele vodne mase in valile seboj dreve, hlode itd. naprej po dolini. Pri jez Stajerske industrijske družbe v Zrečah, ki je bil zaprt, pa je voda udarila čez levi in desni breg ter drla naprej po okrajni cesti do župnišča pol kilometra

božji Materi. Po blagoslovu kipa, ki ga je izvršil stolni župnik dr. Klinar ob asistenci številne duhovščine, se je razvil spreved po Šmarju do nove kapelice. Zastave družb so spremljale okrog 500 družbenic, za njimi pa se je pomikala Marija, obdana z otroki in venci, z lilijami in svečami, Roža skrivnostna med — cvetjem. Prekrasen pogled. »Kakor na Rakovniku,« si lahko čul šepetanje...

Kip je bil potem postavljen v znamenje. In ko so v tem trenutku zažarele lučice okrog glave Brezmadežne, ko se je vsa velika množica ljudstva z duhovščino pobožno združila v spevu Ti, o Marija..., so se v ginjenju zalesketale tudi — solze v očeh...

Takoj nato se je pod predsedstvom g. dekana Pešca vršilo zborovanje družb. Zopet je moralo mnogo družbenic zunaj dvorane poslušati pozdrave predsednika, domače predvorne in znamenje. In ko so v tem trenutku zažarele lučice okrog glave Brezmadežne, ko se je vsa velika množica ljudstva z duhovščino pobožno združila v spevu Ti, o Marija..., so se v ginjenju zalesketale tudi — solze v očeh...

S skioptičnim predavanjem o Lurdu je zopet neumorni g. Košmerlj s čudovito ljubeznijo govoril o čudežni ljubezni lurske Marije. Marijinega dne v Marijinem Šmarju ne pozabimo.

daleč. Razdiralno delo mokrega elementa je temeljito. Spon oproščeni valovi Dravinje so odnesli z okrajne ceste vso vrhno plast, razjedli cesto prav do temelja in pokvarili še obrežje. Tudi jez sam je močno poškodovan, tako da obrat v tej tovarni trenutno stoji.

Voda je udrla tudi v hišo poleg jez, kjer je stala do pol metra visoko, nanosila vanjo zemlje in peska. Stanovaleci so morali, boječ se najhujšega, iz postelj v temno vilarno noč.

Poljčane, 14. avgusta.

Sporočam Vam žalostno novico, ki nas je doletela dne 18. avgusta popoldne okoli 4. Ves dan je po malem deževalo. Popoldne pa se je začelo bliskati in grmeti in deževali, kakor bi iz škafa vihlali. Naenkrat je zopet zabrisalo in zagrmelo, da je bilo groza, nato se je pa vsula toča. debela kakor orehi, čez lepe vinske gorice in polja. Bilo je veselje gledati lepe vinograde, ki so zdaj po štirih letih enkrat lepo kazali. Bilo je že tretjino grozdja mehkega, zdaj je pa vse uničeno in stoji golo kolje v vinogradu in vsa razjedena zemlja. Ajda je čisto poteptana, kornuza okleščena. To malo olave, kar je je zraslo, je zdaj vsa v zemljo zbita in po ravnini teče preko nje gosta voda. Ljudje so čisto splašeni, ker krme je letos tako malo. Edino iz vinogradov dobijo kakšen denar, da si dolgove poravnajo. To je zdaj vse uničeno. Da bi merodajne oblasti ubogi ponesrečenec pristopile na pomoč. Ubogi vj-nogradniki so vsled pomladnega mraza trpeli dve leti. Tretje leto v sled hude zime, tako da je bilo veliko trsa uničenega. Zdaj, ko se je malo zagrabalo, zasedilo in zaraslo, se je mislilo, da bo letos se to delo malo poravnalo z dobro vinsko letino. Pa je zopet toča uničila v pol uri ves up in veselje.

Protituberkulozna liga v Cerknici

Cerknica, 15. avg. 1930.

Jetika, zahrbtna pa zato toliko hujša in stršnejša sovražnica človeškega rodu si zlasti v zadnjem času izbira vedno več žrtev, zlasti med revnejšimi sloji našega naroda. Mnogo se je že narenilo od najrazličnejših strani, da bi se to zlo omajilo, če bi bilo mogoče, da bi se jetika sploh odpravila. Tudi v Sloveniji so se začela snovati društva v boju zoper jetiko. Maja meseca se je ustanovila tudi v Cerknici krajevna protituberkulozna liga, kateri stoji na čelu mnogi odlični javni delavci, tako č. g. dekan Juvanec, zdravnik g. dr. Pušenjak, šolski vodja g. Hladnik in še mnogi drugi. Agilni odbor je prišel že takoj v začetku na idejo, da bi priredil javno tombolo ob 3 pop. na Zumrovem dvorišču v Cerknici. Dobitki so: pohištvo, moško kolo, vredno 2.500 Din otroški voziček, vreča moke, zaboj sladkorja. Poleg teh največjih je še nad sto manjših dobitkov. Tablice so povečini prodane. Prodajali so jih domači dijaki in pa nekaj gospodince iz Cerknice. Bilo je treba precej truda, da se je ljudem dopovedalo, kaj je to, za kaj gre ta denar itd., toda trdnja volja in spodbuda »posle vodečih« je vse premagala. Z gnotnim kot z moralnim uspehom so prireditelji popolnoma zadovoljni. Tablice je še nekaj na razpolago, danes jih bodo prodajali v taboru, kjer so glavni dobitki tudi izpostavljeni. Popoldne ob treh bo po tomboli tudi veselica, sodeluje godba tukajšnjega gasilnega društva. Pridite pogledat in podprite društvo, ki z ozirom na svoj humanitarni značaj zasluži obče podpore v še večji meri kot so mu jo množičevilni člani in prijatelji izkazali in mu jo je izkazujejo.

Odhod mariborskih skavtinj iz Planice

Rateče—Planica.

V četrtek, 14. avgusta so se poslovile mariborske skavtinje-dijakinje od romantične Planice, kjer so pol drugi mesec pile lepoto te goreke pokrajine in rade bi bile ostale tukaj do konca avg., pa jim je vreme malo ponagajalo, zato so se odpravile domov, pa kljub temu je ostri alpski zrak vili moči njihovim organizmom, tako da bodo v šoli z pomnoženimi silami zgrabile za naporno duševno delo. V teku njihovega bivanja v Planici smo se čudili vojaški disciplini, ki jo predpisujejo njih pravila in občudovali izredno gostoljubnost in prijaznost, ki so jo študentke izkazovale obiskovalcem Planice. Drugo leto zopet na svidenje še v večjem številu kot letos!

Od solca zarjavelo zdravo kožo dobite
ako Vaše telo pred zračno in solčno kopeljo nadrgnete z

NIVEA-CREMA

tudi pri oblačnem nebu, kajti tudi veter in zrak ožgata telo. Toda to mora biti s uho, ko je direktno obsevano po solčnih žarkih. Poprej pa se treba dobro nadrgniti z Nivea-Crema. S tem si znatno zmanjšate nevarnost pekoče solčarice. V sled samo v njej vsebuječega Eucerita prodre Nivea-Crema z lahkoto v kožo in teče pronikla krema more popolnoma uveljaviti svoj blagodejni učinek.

Proizvaja v Jugoslaviji: Jugosl. P. Belersdorf & Co., d. s. o. j.
Maribor, Meljska cesta 56

Doze po Din 3, 5, 10 in 22, tube po 9 in 14

Zanimivosti mesta Ormož

Ormož, 14. avgusta.

Mestni obč. odbor je sklenil, da na lastne stroške razširi državno cesto med parkom pri cerkvi in hišo g. Kuhariča ter da postavi na zid cementno ograjo. Ker je cerkev brezplačno prepustila za to potrebno zemljišče, se je odbor na predlog g. župnika Lekšana kot obč. odbornika odločil, da dá zid podaljšati in izpeljati stopnice proti cerkvi. Tam so se dosedaj pozimi otroci sankali in maršikateri obiskovalci cerkve je neusmiljeno spodrsnili, padeli in se poškodovali. Tam so tudi sejmari razstavliali svoje blago. Sedaj bo konec teh nerednosti na tem pašniku sredi mesta, vse pa bo, zdi se, cerkvi in mestu v okras. — Pri kopanju so delavci izkopali za več zabojev človeških kosti. Blizu zakristije na pešpoti so našli 30 cm pod zemljo celo človeško okostje. Še nekaj let in dež in hoja bi spravila okostje sama na dan. Da je še dosti človeških kosti na tem kraju, je razumljivo, ker je bilo še pred 143 leti okrog cerkve pokopališče. Ko je cesar Jožef II. leta 1782 s posebnim sanitetnim ediktom prepovedal pokopališča okrog cerkev in sploh blizu človeških prebivališč, se je pet let pozneje (1787) opustilo staro pokopališče in se napravilo novo tam, kjer stoji sedaj Hanželičev križ ob cesti v Ljutomer in Središče. Na tem pokopališču je bila prva pokopana Marija Križanič, viničarka iz Lešniškega vrha. Toda čez 10 let se je ta prostor opustil in prodal nekemu Andreju Dolmaču, klobučarjuv Ormožu. Dne 17. julija 1797 je našel kot prvi grob na sedanjem pokopališču ob cesti k sv. Tomažu neki Jurij Kovačič, delavec na Hardeku. Tako je sedanje pokopališče staro že 133 let. Zanimivo je tudi to, da so iz materiala opuščene stare pokopališčne ograje okrog cerkve sezidali leta 1803 na cerkvenem zemljišču poleg cerkve šolo, ki je služila svojemu namenu do leta 1906. Na mestu šole je sedaj park, ki ga oskrbuje občina, zemljišče pa je cerkvena last. Ze pri podiranju šole so izkopali mnogo človeških kosti. Upamo, da bodo naši predniki vsaj nekaj let zopet mirno počivali.

Zrtev avtomobila

Avtomobilisti — vozite previdno!

Višnja gora, 15. avg.

Strašna avtomobilska nesreča se je dogodila v četrtek proti večeru na državni cesti Stari trg — Draga. Mlad delavec Anton Gorše iz Spd. Brezovega se je peljal s kolesom domov. Za njim pa je pripeljal g. Bošnjak, založnik piva v Ivančini gorici, s svojim tovornim avtomobilom. Nepredvidnost ali pa nesreča je hotela, da je na ovinku avtomobil zavozil v kolesarja, kolo zbil v stran, fanta pa povozil ter mu prizadejal zlasti na glavi težke poškodbe. G. Bošnjak je ponesrečenca urno peljal do bližnjega zdravnika, ta ga je za silo obvezal ter takoj odredil prevoz v ljubljansko bolnico. Poškodbe so bile tako velike, da se nesrečni Gorše ni več zavedel in je na praznik popoldan, ravno na domače žegnanje, podlegel — umrl. Kdo je nesrečo zakrivil, bo dognala preiskava. Vsekakor pa naj bo ponovno svarilo kolesarjem in pa avtomobilistom! Prvi naj vozijo bolj previdno, drugi naj si pa vendar dajo že enkrat dopovedati, da svojo dirkaško vožnjo za kak km na uro zmanjšajo! Nesrečni žrtvi pa bodi lahka zemlja, ki jo je tako nepričakovano zapustil v cvetju let, — duša pokojnega naj uživa milost pri usmiljenem Bogu, — preostalom domačim pa naše sožalje!

Podobna nesreča bi se kmalu zgodila pretekli tork na »mali cesti« v bližini hiše g. Omanen str. Znano je, da je ta res mala cesta za avtomobile prepovedana; saj se na njej s težavo komaj srečata dva navadna voza, kaj šele da bi se n. pr. voz ognil avtomobilu, lasti neke ljubljanske ali pa viške mesne trdke, ki izgleda kakor cela barka — avtomobil namreč, — ki je vozil takrat po tej za avtomobile prepovedani poti. Le previdnosti voznika se ima šoler zahvaliti, da ni prišlo do nesrečel. Naj vendar pristojno županstvo ponovno prepove to cesto za avtomobilski promet, nabije naj tozadnevne napise, nepokorneže pa naj oblast strogo kaznuje!

Vlak povozil voz

Celje, 16. avg.

Potnikom vlaka, ki prihaja iz Savinjske doline v Celje okoli pol 15, se je med Polzele in St. Petrom v Savinjski dolini nudil razburljiv prizor. Pri prevozu preko ceste v vasi Ločica je vlak zadel ob enovprežni s hmeljem naloženi voz posestnika in mesarja Andreja Serdonerja iz Ločice, voz zagrabil in ga s konjem vred vlekel precej daleč s seboj, preden je mogel strojevodja vlak ustaviti. Konj se je po srednem naključju oprostil in zbežal, prav tako je še nekam pravočasno na vozu ležeči hlapec odskočil ter odšel brez hujših posledic. Ko se je vlak ustavil, so potniki pomagali izpod vlaka izvleči popolnoma razdrobljeni voz, naker je vlak nadaljeval pot. Le srednjemu služaju se je zahvaliti, da ni postal žrtev nesreče i hlapec i konj.

Smrt pod vozom

Sv. Jurij ob juž. žel., 14. avg.

Grozna nesreča se je dogodila v sredo 13. t. m. Posestnik Miha Gorjup, na Gornjem vrhu pri Grobelnem, je naložil v gozdu voz okroglega lesa, namenjenega v St. Jur na žngo. Ker je cesta visela, je držal voz, ki se je prevrgel nanj. Stianilo mu je vrat, polomilo ude. Bil je takoj na mestu mrtel. V bližini se nahajajoči železniški delavci so potegnili mrtvega izpod voza. Star je bil komaj 30 let. Lansko leto se je poročil ter zapuščal ženo in pol leta starega otroka. Človek pač ne ve, kje ga čaka smrt.

Zopet nesreča na Triglavu

Ljubljana, 16. avg.

Po vesteh, ki so v petek zvečer in danes prišle v Ljubljano, se je v petek pripetila na Triglavu zopet večja nesreča. Po nekaterih vesteh se je na Triglavu baje ponesrečilo več turistov, od teh eden smrtno; po drugih vesteh pa, ki so bolj verjetne, gre samo za enega ponesrečenega turista, ki se je v severni steni hudo pobil in si zlomil desno roko. O tem je obvestil mojstranske turiste v petek zvečer sim upravitelja Aljaževega doma v Vratih Torkar. Mojstranski turisti so takoj organizirali reševalno ekspedicijo, ki jo vodi znani vodnik Gregor Lah, sodelujeta pa tudi odlična turista brata Copa in drugi znani plezalci, ki so odšli že v petek zvečer. Reševalna ekspedicija je imela hude ovire zaradi neviht, ki so ponoči divjale v triglavskem pogorju. Do večera ni bilo v Ljubljano še nobenega obvestila, če je reševalni ekspediciji uspelo priti do ponesrečenca in ga prenesti v dolino.

Nesreče na deželi

Ljubljana, 16. avgusta.

Padee pod vlak.

Na postaji Mlačevo pri Grosupljem se je danes zjutraj pripetila težka nesreča. Ko je privozil prvi dolenjski vlak v smeri proti Ljubljani, je hotel nanj skočiti 28-letni delavec na postaji Zalna Janez Ferjan, stanujoč v Zagradcu št. 12. Ferjan je skočil tako nesrečno, da je padel pod vlak in udaril z glavo ob tračnico. Ljudje so ga mogli še ob pravem času potegniti izpod vlaka in ga naložiti na vlak, ki ga je prepeljal v Ljubljano. S kolodvora ga je prepeljal v bolnišnico reševalni avto. Ferjan ima prebito črepinjo ob desni strani glave, ima pa tudi druge nevarne noiranjne poškodbe.

Zastrupljenje z gobami.

39-letni brezposelni delavec Maks Zupan na Jesenicah si je na praznik privoščil gob, ki jih je najbrže sam nabral v gozdu ali pa kdo od njegovih. Popoldne pa je naenkrat čutil v želodcu težave in pojavili so se na njem vsi znaki zastrupljenja z gobami. Z večernim vlakom ob pol 8 je bil Zupano prepeljan v Ljubljano, v bolnišnico pa ga je prepeljal reševalni avto. Upati je, da bodo zdravniki Zupanu rešili življenje.

Nesreča božjastnika.

Ivan Strgar, 17-letni brezposelni mizarški vajenec iz Zagorja trpi za napadi božjastnosti. Na praznik je prišel v Ljubljano in prošil za sprejem v bolnišnico. Tam pa so ga odklonili, ker ne smejo sprejemati božjastnikov brez odredbe zdravnika. Strgar je nato odšel obiskat svoje sorodnike na Galjevico. Tam pa ga je prijel božjastni napad in Strgar se je med napadom zalezel tako nesrečno v neko železo, da je dobil na glavi veliko, vendar ne nevarno rano. Prišel je ponj reševalni voz, ki ga je prepeljal v bolnišnico. Tam so ga na ambulanci obvezali in poslali nato nazaj v Zagorje.

Nesreča kolesarke.

22-letna posestnikova hči Marija Škufca iz Stranske vasi št. 8 pri Stični, se je v petek popoldne peljala s kolesom po cesti. Na cesti v vasi Hudo je padla s kolesa in si zlomila desno nogo. Bila je popoldne prepeljana v ljubljansko bolnišnico.

Patrona eksplodirala.

Danes ob 11 popoldne se je pripetila težka nesreča v Horjulu. 20-letni posestnikov sin Valentin Lavriša iz Horjula št. 18 je našel na polju staro patrono. Prišel je razbijati po njej, dokler ni eksplodirala. Eksplozija je nesrečnemu in nepredvidnemu fantu odtrgala dva prsta na desni roki, to je kazalec in palec, levo roko pa mu je zelo razmesarila. Lavriša je bil popoldne pripeljan v ljubljansko bolnišnico.

Pretep radi pipe

M. Sobota, 15. avg.

V tukajšnji bolnišnici se zdravi cigan, ki je postal žrtev pretepa, do katerega je prišlo med cigani radi neke pipe. Kako se je dogodek odigral, se ne ve natančno. Po ranjenčevem pripovedovanju je stvar v splošnem sledeča:

Ranjeni cigan in tovariši muzikantari so igrali na plesni veselici v Gornji Bistrici. Vse je bilo dobro, dokler se niso pojavili v gostilni »vlašike« cigani, ki »korita kopajo«. Muzikantari in »vlašike« so se takoj sovražno spogledali. Neki cigan je vstal in je očital »vlašikim«, da so mu ukradli pipo, ko so pri Muri skupaj delali. Vlačiki so se tega očitka branili. To jim ni pomagalo. Beseda je dala besedo, nastal je prepir in iz tega se je razvil pretep. Zabliskali so se noži. Ko je S. videl, da je položaj kritičen, je hotel zapustiti sobo. Previdno se je bližal proti vratom. Ko je obrnil pretepadno hrbet, je hipoma zažutil v hrbu bolečino in toplotu. Preden se je zavedel, kaj se je zgodilo, je videl na tleh kri. Sedaj mu je postalo vse jasno. Zaječal je. Moč ga je začela zapuščati. Pretepa je bilo konec in ostali so priskočili ranjencu na pomoč. Kolikor je bilo mogoče, so storili, potem pa so ga spravili v bolnišnico. Pri pregledu se je ugotovilo, da je dobil cigan globoko rano z nožem. Preboda ima celo pljuča.

Kdo je cigana zabol, ni gotovo. Ranjenec sumi nekoga, ki mu je baje radi neke zadeve že prej obljubil, da se bo maščeval.